

Au ramas 3 luni pâna la implementarea SAF-T în România. Ce lecții putem învăța din experiența altor state?

Având în vedere ca au ramas trei luni pâna când se va da startul SAF-T în România, ne-am propus sa analizam într-o serie de articole rolul, avantajele, provocarile noului sistem pentru companiile din România, precum și experiența altor state. Ne propunem sa venim, astfel, în întâmpinarea mediului de afaceri din România, dar și a reprezentanților ANAF pentru îmbunătățirea cadrului legislativ și procedural pentru a simplifica viața contribuabililor și a autorităților, dar și pentru a evidenția beneficiile unui sistem SAF-T performant.

România a facut primii pași în vederea implementării SAF-T în anul 2019, proiect ce a intrat în linie dreapta prin introducerea în Ordonanța Guvernului nr. 11/2021 pentru modificarea și completarea Codului de procedura fiscala fiind a obligativității depunerii acestui fișier începând cu 1 ianuarie 2022.

Principalul rol al fișierului SAF-T este de a standardiza transferul de informații între administrațiile fiscale și contribuabili, oferind avantaje ambelor părți. Având rolul de “standard minim”, SAF-T a fost adaptat de administrațiile fiscale din diferite state în funcție de nevoi, atât în ceea ce privește elementele solicitate prin fișierul SAF-T, cât și prin raportare la recurența depunerii fișierului SAF-T. De aceea și procesul de implementare a SAF-T în fiecare țara este diferit.

Implementarea SAF-T în Polonia

Spre exemplu, Polonia a avut un plan amplu de reforma ce a integrat SAF-T și s-a bazat pe trei piloni: legislație moderna, administrare fiscala eficienta și cooperare strânsa cu mediul de afaceri. După un lung șir de consultări cu mediul de afaceri, autoritățile din Polonia au publicat în martie 2016 varianta finala a structurilor de date SAF-T. Obligatorietatea de raportare SAF-T a început la 1 iulie 2016 și a vizat contribuabilii mari care au avut obligația sa declare lunar jurnalele de TVA pe structura SAF-T. Obligația de conformare SAF-T a revenit tuturor companiilor înregistrate în scopuri de TVA în Polonia, gradual pâna în ianuarie 2018. Restul modulelor SAF-T privind înregistrările contabile, extrasele de cont, inventarul, contul de profit și pierdere, evidența veniturilor fiind puse la dispoziția autorității fiscale la cerere.

Mai mult, în anul 2019, autoritățile din Polonia au publicat o noua structura de date ce trebuia raportata de catre toți contribuabilii începând cu octombrie 2020. Acesta noua structura combina informații din structura de date

privind jurnalele de TVA și declarațiile de TVA, însă vizează și noi informații care nu faceau obiectul raportărilor (spre exemplu, menționarea unor anumite coduri de taxe în funcție de categoriile de bunuri / servicii vândute sau în funcție de tipul documentului).

Astfel, contribuabilii obligați să raporteze datele pe formatul SAF-T în Polonia s-au confruntat cu multe provocări, printre care:

- Identificarea în sisteme a datelor supuse raportării SAF-T și colectarea;
- Nu toate datele solicitate să fie raportate în fișierul SAF-T reprezintă date ce trebuie să fie disponibile conform regulilor contabile și fiscale.

Totuși, implementarea SAF-T a avut un impact semnificativ atât în diminuarea decalajului de TVA în Polonia (decalaj de 9,9% în anul 2018, față de 24% în anul 2011), cât și în ceea ce privește eficientizarea inspecțiilor fiscale și uniformizarea abordării în cadrul controalelor fiscale. Mai mult, în anul 2020, autoritățile fiscale din Polonia au eliminat obligativitatea depunerii declarației de TVA ca urmare a implementării SAF-T.

Un alt exemplu: Lituania

Deși a fost printre primele state membre care au publicat legislația privind raportarea pe formatul SAF-T, respectiv în anul 2015, Lituania a demarat dezvoltarea infrastructurii necesare prelucrării fișierelor SAF-T în 2017, publicând o nouă structură SAF-T semnificativ schimbată în anul 2018. Mai mult, Lituania a decis implementarea SAF-T urmând întru totul modelul propus OCDE, respectiv mai mult de 800 de elemente de identificat și colectat de către companiile lituaniene.

Cu toate acestea, în Lituania fișierul SAF-T trebuie depus numai la solicitarea expresă a autorităților fiscale și doar de către persoane impozabile ce depășesc anumite praguri ale cifrei de afaceri, excepție făcând jucătorii din sectorul financiar-bancar, precum și sucursalele și reprezentanțele care nu au această obligație.

Și în cazul Lituaniei, contribuabilii obligați să raporteze datele pe formatul SAF-T au întâmpinat dificultăți precum:

- Volum mare de date necesare să fie colectate pentru scopul raportării SAF-T;
- Neînțelegerea cerințelor SAF-T în rândul contribuabililor și a modului în care elementele solicitate trebuie prezentate în fișierul SAF-T.

Cu toate acestea, implementarea SAF-T a avut un impact semnificativ în diminuarea decalajului de TVA în Lituania (decalaj de 25,9% în anul 2018, față de 36,84 % în anul 2014).

În concluzie, experiența altor state membre ne arată că adoptarea SAF-T va aduce numeroase beneficii atât companiilor, cât și administrației fiscale. Cu toate acestea, implementarea SAF-T nu este un proces simplu și necesită timp pentru ambele părți:

- Din perspectiva administrației fiscale, pentru pregătirea sistemelor necesare verificării datelor ce vor fi transmise de contribuabili, pentru adoptarea legislației privind modalitatea de depunere și stabilirea structurii finale a fișierului SAF-T.
- Companiile trebuie să identifice în sistemele proprii elemente obligatorii solicitate prin acest fișier, să-și

alinieze datele la cerințele SAF-T și să pregătească fișierele SAF-T pe structura și formatul solicitate de ANAF.

Prin implementarea SAF-T, România va face un pas important în programul de modernizare și de digitalizare a ANAF, necesar pentru îmbunătățirea capacității de colectare a TVA și a celorlalte taxe și impozite. România continuă să aibă unele dintre cele mai mici venituri fiscale din UE, precum și cel mai mare deficit de încasare a TVA - o treime din TVA nu e colectată conform Comisiei Europene. Dacă ne raportăm la ponderea încasărilor fiscale în PIB (circa 26% media ultimilor ani) și la deficitul de încasare a TVA (33,6%) este evident că, în cazul României, colectarea poate fi îmbunătățită. Astfel, având în vedere beneficiile pentru ambele părți ale acestei noi obligații de raportare, cooperarea între administrația fiscală și mediul de afaceri este esențială pentru o implementare cu succes a fișierului SAF-T.